

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu IV Wydział Karny – Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Taberska

Sędziowie: SSO Bożena Ziółkowska

SSO Hanna Bartkowiak (spr.)

Protokolant: prot. sąd. M. W.

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Poznaniu B. T.

po rozpoznaniu w dniu 3 listopada 2016 r.

sprawy skazanego **D. N. (1)**

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Gnieźnie

z dnia 13 czerwca 2016 r. sygn. akt II K 698/15

1. Zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) w miejsce kary łącznej orzeczonej w punkcie 1, na podstawie art. 85 § 1 kk, art. 86 § 1 i 3 kk i art. 87 kk w zw. z art. 4 § 1 kk łączy wymierzone skazanemu D. N. (1) kary pozbawienia wolności i ograniczenia wolności z wyroków Sądu Rejonowego w Gnieźnie w sprawach: II K 51/14, II K 1185/13, II K 1527/13, II K 1381/13 oraz II K 1018/13, opisanych w punktach VIII – XI oraz XVIII i wymierza mu karę łączną 1 (jednego) roku i 2 (dwóch) miesięcy pozbawienia wolności,

b) w miejsce kary łącznej orzeczonej w punkcie 2, na podstawie art. 85 § 1 kk, art. 86 § 1 kk i art. 89 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk łączy wymierzone skazanemu D. N. (1) kary pozbawienia wolności z wyroków Sądu Rejonowego w Gnieźnie w sprawach: II K 461/14, II K 450/14, II K 226/14, II K 304/14, II K 565/14, II K 478/14 oraz 368/14, opisanych w punktach XII – XVI, XX oraz XXII i wymierza mu karę łączną 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności,

c) w miejsce kary łącznej orzeczonej w punkcie 3, na podstawie art. 85 § 1 kk i art. 86 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk łączy wymierzone skazanemu D. N. (1) kary pozbawienia wolności z wyroków Sądu Rejonowego w Gnieźnie w sprawach: II K 826/14, II K 1160/14 oraz II K 921/14, opisanych w punktach XVII, XIX oraz XXXI i wymierza mu karę łączną 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności,

d) w miejsce orzeczenia z punktu 4, na podstawie art. 577 kpk zalicza okresy rzeczywistego pozbawienia wolności:

- na poczet kary łącznej wymierzonej w punkcie 1a), od dnia 17 września 2015 r. do dnia 15 marca 2016 r. w sprawie II K 1018/13

- na poczet kary łącznej wymierzonej w punkcie 1b) od dnia 15 marca 2016 r. do dnia 14 maja 2016 r., w sprawie II K 565/14 oraz od dnia 14 maja 2016 r. do dnia 11 września 2016 r. w sprawie II K 478/14.

1. W pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy.

2. Zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. S. kwotę 147,60 zł brutto tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej obrony udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

3. Zwalnia skazanego z obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów procesu za postępowanie odwoławcze.

H. B. E. B. Z.

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Gnieźnie, z inicjatywy skazanego D. N. (1) – wniosek o wydanie wyroku łącznego z dnia 21 września 2015 r. (data stempla pocztowego) wszczął postępowanie o sygn. akt II K 698/15 w przedmiocie wydania wyroku łącznego.

Na podstawie dokonanych ustaleń Sąd orzeczeniem swoim objął:

I. wyrok Sądu Rejonowego w Śremie z dnia 15 lutego 1991 r. sygn. akt II K 43/91, skazujący za przestępstwo z art. 203 § 2 kk/69 na karę 500 000 zł grzywny;

II. wyrok Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 2 lipca 1993 r. sygn. akt VI K 548/93, skazujący za przestępstwo z art. 212 § 1 kk/69 na karę 2 000 000 zł grzywny;

III. wyrok Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 3 sierpnia 1994 r. sygn. akt VI K 801/94, skazujący za przestępstwo z art. 204 § 3 kk/69 na karę 2 000 000 zł grzywny;

IV. wyrok Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 18 września 1995 r. sygn. akt VI K 82/95, skazujący za przestępstwo z art. 186 § 1 kk/69 na karę 1 roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na 5 lat próby; postanowieniem z dnia 7 stycznia 1998 r. zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności; postanowieniem z dnia 21 lutego 2006 r. skazany został warunkowo przedterminowo zwolniony z okresem próby do dnia 21 lutego 2008 r.;

V. wyrok Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 11 kwietnia 2001 r. sygn. akt VI K 277/01, skazujący za przestępstwo z art. 286 § 1 kk na karę 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na 5 lat próby oraz grzywnę orzeczoną na podstawie art. 33 § 2 kk w wysokości 30 stawek dziennych po 20 zł każda; postanowieniem z dnia 26 stycznia 2004 r. zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności; postanowieniem z dnia 21 lutego 2006 r. skazany został warunkowo przedterminowo zwolniony z okresem próby do dnia 21 lutego 2008 r.; postanowieniem z dnia 21 czerwca 2007 r. odwołano warunkowe przedterminowe zwolnienie;

VI. wyrok Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 19 sierpnia 2003 r. sygn. akt VI K 1760/02, skazujący za przestępstwo z art. 279 § 1 kk na karę 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na 5 lat próby oraz grzywnę orzeczoną na podstawie art. 33 § 2 kk w wysokości 80 stawek dziennych po 10 zł każda; postanowieniem z dnia 21 lutego 2006 r. zarządzono wykonanie zastępczej kary pozbawienia wolności za nieuiszczoną grzywnę; postanowieniem z dnia 6 lipca 2007 r. zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności;

VII. wyrok Sądu Rejonowego w Poznaniu z dnia 21 maja 2007 r. sygn. akt XXVI K 286/07, skazujący za przestępstwo z art. 279 § 1 kk popełnione w okresie od 24 listopada 2006 r. do 22 lutego 2007 r., na karę 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności;

VIII. wyrok nakazowy Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 29 stycznia 2014 r. sygn. akt II K 51/14, skazujący za przestępstwo z art. 244 kk popełnione w dniu 17 grudnia 2013 r. na karę 10 miesięcy ograniczenia wolności z obowiązkiem wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 40 godzin w stosunku miesięcznym;

IX. wyrok Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 7 kwietnia 2014 r. sygn. akt II K 1185/13, skazujący za ciąg przestępstw z art. 244 kk, popełnionych w dniach 30 sierpnia, 6 i 12 września 2013 r., na karę 1 roku i 6 miesięcy ograniczenia

wolności ze zobowiązaniem do wykonywania nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze po 20 godzin;

X. wyrok zaoczny Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 15 kwietnia 2014 r. sygn. akt II K 1527/13, skazujący za przestępstwo z art. 244 kk, popełnione w dniu 30 listopada 2013 r., na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności;

XI. wyrok Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 11 lipca 2014 r. sygn. akt II K 1381/13, skazujący za ciąg przestępstw z art. 244 kk, popełnionych w dniach 23 września i 1 października 2013 r., na karę 2 miesięcy pozbawienia wolności;

XII. wyrok zaoczny Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 14 lipca 2014 r. sygn. akt II K 461/14, skazujący za przestępstwo z art. 244 kk, popełnione w dniu 28 kwietnia 2014 r., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 3 lat próby oraz grzywnę orzeczoną na podstawie art. 71 § 1 kk w wysokości 100 stawek dziennych po 10 zł;

XIII. wyrok zaoczny Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 17 września 2014 r. sygn. akt. II K 450/14, skazujący za ciąg przestępstw z art. 244 kk, popełnionych w dniach 21 i 22 kwietnia 2014 r., na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności;

XIV. wyrok zaoczny Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 16 września 2014 r. sygn. akt II K 304/14, skazujący za ciąg przestępstw z art. 244 kk, popełnionych w dniach 13 marca oraz 6, 10, 14 i 16 czerwca 2014 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności;

XV. wyrok Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 25 lutego 2015 r. sygn. akt II K 565/14, skazujący za przestępstwo z art. 244 kk, popełnione w dniu 20 maja 2014 r., na karę 2 miesięcy pozbawienia wolności oraz podanie wyroku do publicznej wiadomości;

XVI. wyrok zaoczny Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 3 marca 2015 r. sygn. akt II K 478/14, skazujący za ciąg przestępstw z art. 244 kk, popełnionych w dniach 9 i 14 maja 2014 r., na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności oraz podanie wyroku do publicznej wiadomości;

XVII. wyrok Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 31 marca 2015 r. sygn. akt II K 826/14, skazujący za ciąg przestępstw z art. 244 kk, popełnionych w dniach 4 i 7 sierpnia 2014 r., na karę 7 miesięcy pozbawienia wolności oraz podanie wyroku do publicznej wiadomości;

XVIII. wyrok Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 19 maja 2015 r. sygn. akt II K 1018/13, skazujący za ciąg przestępstw z art. 244 kk, popełniony w dniach 28 i 31 lipca oraz 5, 8 i 10 sierpnia 2013 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz podanie wyroku do publicznej wiadomości;

XIX. wyrok Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 20 maja 2015 r. sygn. akt. II K 1160/14, skazujący za przestępstwo z art. 244 kk, popełnione w dniu 12 września 2014 r., na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności oraz podanie wyroku do publicznej wiadomości;

XX. wyrok zaoczny Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 19 maja 2015 r. sygn. akt II K 368/14, skazujący za ciąg przestępstw z art. 244 kk, popełnionych w dniach 8 i 12 kwietnia 2014 r., na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności;

XXI. wyrok Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 20 maja 2015 r. sygn. akt II K 921/14, skazujący za ciąg przestępstw z art. 244 kk, popełnionych w dniach 27 czerwca oraz 4, 7, 12 i 27 lipca 2014 r., na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz podanie wyroku do publicznej wiadomości;

XXII. wyrok Sądu Rejonowego w Gnieźnie z dnia 13 maja 2014 r. sygn. akt. II K 226/14, skazujący za przestępstwo z art. 244 kk, popełnione w dniu 21 lutego 2014 r., na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym jej zawieszeniem na 3 lata próby, dozór kuratora oraz grzywnę orzeczoną na podstawie art. 71 § 1 kk w wysokości 20 stawek dziennych po 10 zł każda.

W oparciu o tak poczynione ustalenia Sąd Rejonowy, wyrokiem łącznym z dnia 13 czerwca 2016 r., orzekł następująco:

1. na podstawie art. 85 kk i art. 86 § 1 i 3 kk oraz art. 87 kk w zw. z art. 4 § 1 kk połączył kary pozbawienia wolności i kary ograniczenia wolności wymierzone wyrokami Sądu Rejonowego w Gnieźnie wydanymi w sprawach: II K 51/14, II K 1185/13, II K 1527/13 i II K 1381/13, opisanymi wyżej w punktach VIII do XI i wymierzył karę łączną 1 roku i 2 miesiące pozbawienia wolności;
2. na podstawie art. 85 kk i art. 86 § 1 kk oraz art. 89 § 1a kk w zw. z art. 4 § 1 kk i w zw. z 19 ust. 2 ustawy z dnia 20 lutego 2015 roku o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw połączył kary pozbawienia wolności wymierzone wyrokami Sądu Rejonowego w Gnieźnie wydanymi w sprawach: II K 461/14, II K 450/14 i II K 226/14, opisanymi wyżej w punktach XII i XIII oraz XXII i wymierzył karę łączną 8 miesięcy pozbawienia wolności;
3. na podstawie art. 85 kk i art. 86 § 1 kk w zw. z art. 4 § 1 kk połączył kary pozbawienia wolności wymierzone wyrokami Sądu Rejonowego w Gnieźnie wydanymi w sprawach: II K 304/14, II K 565/14, II K 478/14, II K 826/14, II K 1018/13, II K 1160/14, II K 368/14 i II K 921/14, opisanymi wyżej w punktach XIV do XXI i wymierzył karę łączną 2 lat i 4 miesiące pozbawienia wolności;
4. na podstawie art. 577 kpk na poczet wymierzonej w pkt 3 kary łącznej 2 lat i 4 miesiące pozbawienia wolności zaliczył oznaczone okresy rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawach o sygn. II K 1018/13, II K 565/14 i II K 478/14;
5. na podstawie art. 576 § 1 kpk w zakresie nieobjętym wyrokiem łącznym wyroki opisane wyżej w punktach od VIII do XXII poddał odrębnemu wykonaniu;
6. na podstawie art. 572 kpk umorzył postępowanie w pozostałym zakresie.

W pkt 7 i 8 wyroku Sąd Rejonowy zasądził od Skarbu Państwa na rzecz obrońcy skazanego zwrot kosztów obrony udzielonej z urzędu, a także zwolnił skazanego z obowiązku zwrotu na rzecz Skarbu Państwa kosztów postępowania (k. 118-120v).

Apelację od wyroku, w części rozstrzygającej o karach łącznych, wniósł obrońca skazanego. Zarzucił on orzeczeniu rażąco niewspółmierność kary.

Podnosząc powyższe, obrońca wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez wymierzenie niższych kar łącznych i obniżenie kary z pkt 1 do 9 miesięcy pozbawienia wolności, kary z pkt 2 do 4 miesięcy pozbawienia wolności oraz kary z pkt 3 do 8 miesięcy pozbawienia wolności. Ewentualnie wniósł zaś o uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania (k. 151-153).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja obrońcy skazanego była niezasadna i zgłoszony zarzut rażąco niewspółmierności kary nie zasługiwał na uwzględnienie. Apelacja ta okazała się jednak celowa, gdyż umożliwiła kontrolę instancyjną wyroku i spowodowała jego zmianę z powodu dostrzeżonej z urzędu obrazy prawa materialnego. Modyfikacja ta była korzystna dla skazanego.

Sąd odwoławczy zbadał w pierwszym rzędzie czy Sąd Rejonowy nie dopuścił się uchybień w zakresie szerszym, aniżeli wywodził autor środka odwoławczego, a przy tym takich, które uzasadniałyby uchylenie bądź zmianę zaskarżonego wyroku niezależnie od granic zaskarżenia. Uczyniwszy to, stwierdził, że zaskarżone orzeczenie zapadło z rażącym naruszeniem prawa karnego materialnego. To jest art. 85 kk w zw. z art. 4 § 1 kk. Sąd niższej instancji nie objął bowiem poszczególnymi węzłami kar łącznych należycie wszystkich kar jednostkowych, które związane być nimi powinny. Jednocześnie objął tymi węzłami takie kary jednostkowe, które nie mogły się w danej karze łącznej znaleźć. Uchybienia te stwierdzono we wszystkich trzech orzeczonych w zaskarżonym wyroku karach łącznych. Ingerencja Sądu odwoławczego w wyrok łączny wydany przez Sąd Rejonowy w Gnieźnie była zatem konieczna i uzasadniona na podstawie art. 440 kpk. Przepis ten stanowi, że orzeczenie podlega zmianie na korzyść oskarżonego (odpowiednio

skazanego – dop. SO), niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów, jeżeli utrzymanie go w mocy byłoby rażąco niesprawiedliwe.

Wskazać należy, że węzłem kary łącznej orzeczonej w punkcie 1 zaskarżonego wyroku nie została objęta kara 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczona w postępowaniu o sygn. akt II K 1018/13 (punkt XVIII wyroku). Sąd niższej instancji pominął ją, mimo że została orzeczona za ciąg przestępstw popełniony w dniach 28 i 31 lipca oraz 5, 8 i 10 sierpnia 2013 r. To jest zanim zapadł pierwszy wyrok w rozumieniu art. 85 kk (w brzmieniu obowiązującym przed 1 lipca 2015 r.), mianowicie ten wydany w dniu 29 stycznia 2014 r. w sprawie o sygn. akt II K 51/14.

Odnosnie kary łącznej z punktu 2 Sąd Rejonowy przyjął, że kolejny wyrok spełniający wymogi określone przepisem art. 85 kk (w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r.) zapadł w dniu 14 lipca 2014 r. w sprawie o sygn. akt II K 461/14. Wiążąc poszczególne kary jednostkowe w karę łączną, Sąd I instancji niezasadnie nie uwzględnił jednak kar, które orzeczone zostały w sprawach o sygn. akt: II K 304/14, II K 565/14, II K 478/14 oraz II K 368/14. To jest podlegających łączeniu kar wymierzonych za ciągi przestępstw i przestępstwa popełnione: w dniach 13 marca oraz 6, 10, 14 i 16 czerwca 2014 r. (punkt XIV); w dniu 20 maja 2014 r (punkt XV); w dniach 9 i 14 maja 2014 r. (punkt XVI) oraz 8 i 12 kwietnia 2014 r. (punkt XX).

W związku z nowym kształtem węzła kary łącznej z punktu 2 za błędne uznano ustalenie przez Sąd niższej instancji w punkcie 3, że kolejny pierwszy wyrok w rozumieniu art. 85 kk (w brzmieniu jak wyżej) zapadł co do skazanego w dniu 16 września 2014 r. w sprawie o sygn. akt II K 304/14. W rzeczywistości wyrokiem tym było orzeczenie z dnia 31 marca 2015 r. wydane w sprawie o sygn. akt II K 826/14. To ono zapadło jako pierwsze po dokonaniu przez D. N. (1) przestępstw i ciągów przestępstw osądzonych w tym właśnie postępowaniu oraz w dwóch późniejszych wyrokach w sprawach o sygn. akt II K 1160/14 oraz II K 921/14. To jest za przestępstwo i ciągi przestępstw popełnione w dniach 4 i 7 sierpnia 2014 r. (punkt XVII), w dniu 12 września 2014 r. (punkt XIX) oraz w dniach 27 czerwca i 4, 7, 12, 27 lipca 2014 r. (punkt XXI).

W tej sytuacji, jak już wyżej wskazano, Sąd Okręgowy zmuszony był zmienić zaskarżony wyrok, gdyż jego utrzymanie w mocy byłoby rażąco niesprawiedliwe (art. 440 kpk). Opierając się na przepisach art. 85 kk i 86 § 1 i 3 kk w zw. z art. 87 kk w ich brzmieniu sprzed 1 lipca 2015 r. (przepisy te zostały wówczas zmienione przez ustawę z dnia 20 lutego 2015 r. – Dz.U. 2015 r., poz. 396), w miejsce kary łącznej orzeczonej w punkcie 1 połączył wymierzone skazanemu D. N. (1) kary pozbawienia wolności i ograniczenia wolności z wyroków Sądu Rejonowego w Gnieźnie w sprawach: II K 51/14, II K 1185/13, II K 1527/13, II K 1381/13 oraz II K 1018/13 (opisane w punktach VIII – XI oraz XVIII), a następnie wymierzył skazanemu karę łączną 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności.

Natomiast w miejsce kary łącznej orzeczonej w punkcie 2 zaskarżonego wyroku, na podstawie art. 85 § 1 kk, art. 86 § 1 kk i art. 89 § 1 kk (w brzmieniu sprzed 1 lipca 2015 r.) połączył kary wymierzone w sprawach o sygn. akt: II K 461/14, II K 450/14, II K 226/14, II K 304/14, II K 565/14, II K 478/14 oraz 368/14 (opisane w punktach XII – XVI, XX oraz XXII) i wymierzył skazanemu karę łączną 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

W punkcie 3, na podstawie art. 85 § 1 kk i art. 86 § 1 kk (w brzmieniu sprzed 1 lipca 2015 r.) połączył zaś kary pozbawienia wolności wymierzone w sprawach o sygn. akt II: K 826/14, II K 1160/14 oraz II K 921/14 (opisane w punktach XVII, XIX oraz XXI) i wymierzył D. N. karę łączną 10 miesięcy pozbawienia wolności.

Przy wymierzaniu nowych kar łącznych Sąd Okręgowy wziął pod uwagę, że wymiar kary łącznej kształtuje się w zakresie od najwyższej z kar jednostkowych (absorpcja) do sumy kar jednostkowych (kumulacja). Oznacza to, że w pierwszym przypadku skazany mógł otrzymać karę minimum 9 miesięcy pozbawienia wolności, a maksimum 2 lat i 2 miesięcy pozbawienia wolności; w drugim przypadku minimum karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, a maksimum 2 lat i 10 miesięcy pozbawienia wolności, a w trzecim przypadku minimum karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, a maksimum 1 rok i 7 miesięcy pozbawienia wolności.

Łącząc kary wymierzone w poszczególnych wyrokach, należało mieć także na względzie cel praktyczny polegający na uchyleniu kar jednostkowych i połączeniu ich w jedną karę, która stanowić będzie kompleksowe podsumowanie odpowiedzialności karnej sprawcy, oraz która uchyli swoistą „konkurencyjność” kar w postępowaniu wykonawczym.

Sąd II instancji wziął również pod uwagę ugruntowany pogląd, że na wymiar kary łącznej w wyroku łącznym wpływa przede wszystkim stopień związku między poszczególnymi przestępstwami, to, czy czyny popełnione zostały w niewielkich odstępach czasu, czy też na przestrzeni miesięcy i lat oraz to, czy przestępstwa te skierowane były przeciwko tym samym dobrom chronionym przez prawo, czy były przestępstwami różnorodnymi. Nie są to jednak jedyne, choć bardzo istotne, wyznaczniki owej kary. Co prawda bowiem sąd wymierzający karę łączną nie ocenia ponownie stopnia zawinienia skazanego w poszczególnych przypadkach i stopnia społecznej szkodliwości przypisanych mu przestępstw i w tym zakresie nie znajduje ponownego zastosowania przy wymierzaniu kary łącznej przepis art. 53 kk. Nie można jednak równocześnie stwierdzić, że treść tego przepisu może być ignorowana przez sąd wydający wyrok łączny i wymierzający w nim karę łączną. Przynajmniej część okoliczności wskazanych w § 2 art. 53 kk, dotyczących zachowania skazanego po popełnieniu przestępstwa, powinna być bowiem brana pod uwagę. Trudno także założyć, że kara łączna wymierzana w wyroku łącznym nie musi uwzględniać celów zapobiegawczych i wychowawczych, które kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeb w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, o których mowa w § 1 art. 53 kk (por. wyrok SN z 29 kwietnia 2010 r., III KK 291/09, OSNwSK 2010/1/946). Sąd orzekający musi zatem przeprowadzić swoisty bilans, posługując się wszystkimi możliwymi dyrektywami wymiaru kary łącznej, bacząc aby wymierzona kara łączna była karą sprawiedliwą. Wymaga się przy tym, aby sąd dokonał niejako podwójnej oceny w przyzmacie omawianych dyrektyw, w pierwszej kolejności określając wymiar kary łącznej przez zastosowanie dyrektyw ogólnych, następnie korygując go przez zastosowanie dyrektyw szczególnych, pamiętając przy tym, że dyrektywy te będą przemawiać za orzeczeniem kary łącznej w niskim wymiarze w przypadku ścisłego związku podmiotowo-przedmiotowego między zbiegającymi się przestępstwami oraz przeciwnie, w wysokim wymiarze w przypadku braku, ewentualnie niewielkiego związku między przestępstwami (por. kom do art. 86 kk [w:] M. Królikowski, R. Zawłocki, Kodeks karny. Część ogólna. Tom II, C.H. Beck 2011).

Sąd Okręgowy uwzględnił również, że priorytetową zasadą wymiaru kary łącznej powinna być zasada asperacji, natomiast oparcie wymiaru tej kary na zasadzie kumulacji lub absorpcji traktować należy jako rozwiązanie skrajne, stosowane wyjątkowo i wymagające szczególnego uzasadnienia. Orzekając karę łączną, nie powinno się już brać pod uwagę okoliczności charakteryzujących popełnione przestępstwa oraz innych zaszczości, które zostały już uwzględnione w ramach kar jednostkowych (por. wyrok SA w Krakowie z 9 czerwca 2015 r., II AKa 101/15, KZS 2015/6/80, Prok. i Pr.-wkł. 2016/2/19). Brano też pod uwagę, że wyrokowanie łączne w żadnym razie nie sprowadza się do automatycznego przyjmowania rozwiązania najkorzystniejszego dla skazanego i wymierzania mu kary łącznej na zasadzie absorpcji, której zastosowanie nie jest obowiązkiem sądu orzekającego, a wręcz przeciwnie powinno mieć charakter wyjątkowy i dotyczyć sytuacji nietypowych (por. wyrok SA w Katowicach z 24 września 2015 r., II AKa 304/15, LEX nr 1959438).

Uwzględniwszy powyższe oraz ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego, albowiem, co należy zaznaczyć, zostały one poczynione w sposób poprawny i nie utraciły swego znaczenia w sprawie, Sąd Okręgowy uznał, że nie ma przesłanek by wobec skazanego D. N. (1) zastosować zasadę absorpcji przy wymiarze kar łącznych. Obrońca oskarżonego, twierdząc inaczej, nie dostrzegł bowiem, że odległość czasowa między przestępstwami i ciągami przestępstw popełnianymi przez skazanego nie miała charakteru ścisłej bliskości. To jest takiej, gdzie chwile ich popełnienia zbiegałyby się w jeden, zwarty moment. Poszczególne węzły kary łącznej ujmowały przeciwzdarzenia, które oddzielało kilka miesięcy. Biorąc zaś pod uwagę tożsamość rodzajową przestępstw nie można było pomijać ogólnej ich ilości oraz tego, że w sumie wszystkie były popełnione w okresie od lipca 2013 r. do prawie połowy września 2014 r., co daje ponad rok czasu. Sąd II instancji podzielił stanowisko Sądu niższej instancji, że kara łączna nie może stanowić swoistej premii płynącej z faktu popełniania większej liczby przestępstw. Wymierzając karę pozbawienia wolności, a w tym karę łączną, trzeba mieć również na względzie dyrektywę prewencji indywidualnej – wymierzone skazanemu kary mają wdrożyć go do przestrzegania porządku prawnego i zapobiec ponownemu popełnieniu przez niego przestępstwa, jak również dyrektywę prewencji ogólnej – konieczne jest uświadomienie, iż takie zachowanie jak skazanego jest naganne

i spotyka się z nieuchronną karą. Sąd Okręgowy, podobnie jak Sąd Rejonowy, wziął pod uwagę jako okoliczności łagodzące, że w trakcie odbywania przez D. N. (1) kary nie zaobserwowano by wchodził on w sytuacje konfliktowe ze współosadzonymi, że nie bierze udziału w strukturach nieformalnych, oraz że w stosunku do przełożonych odnosi się regulaminowo. Te okoliczności, przywołane w opinii o skazanym sporządzonej przez zastępcę dyrektora Zakładu Karnego w G., zrównoważyć jednak należało wzmiankowanymi w tym dokumencie informacjami, że odbywa on karę w systemie zwykłym, gdyż nie jest zainteresowany indywidualnym systemem programowego oddziaływania, oraz że jego zachowanie określono jako przeciętne. Był on też dwukrotnie nagradzany regulaminowo, ale raz został ukarany dyscyplinarnie.

Ostatecznie Sąd odwoławczy stwierdził, że w przypadku skazanego D. N. (1) karami adekwatnymi, sprawiedliwymi oraz uwzględniającymi całość okoliczności kontrolowanego przypadku będą kary łączne wymierzone w oparciu o zasadę asperacji w następującej wysokości: w punkcie 1 – kara łączna 1 roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności; w punkcie 2 - kara łączna 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności; w punkcie 3 - kara łączna 10 miesięcy pozbawienia wolności (punkt 1 podpunkty a-c wyroku SO). Zasadę częściowej absencji zastosowano zatem w stosunkowo dużym zakresie, gdyż we wszystkich trzech przypadkach kara łączna niewiele przewyższa najwyższą z kar jednostkowych. Jedynie kara łączna z punktu 2 jest nieco surowsza, a wymagała tego po pierwsze liczba czynów, za które kary łączono (łącznie 14 czynów ujętych w 7 wyrokach), a po drugie, utworzony przez sumę kar górny pułap kary – 2 lata i 10 miesięcy pozbawienia wolności.

Sąd II instancji przyjął przy tym za Sądem Rejonowym, że zabrakło w sprawie podstaw do wyprowadzenia względem skazanego D. N. (1) pozytywnej prognozy kryminologicznej, która umożliwiłaby zastosowanie wobec niego środków związanych z poddaniem sprawcy próbie. Dotychczasową swą postawą, powracając na drogę przestępstwa, okazał on swoją niepoprawność i wręcz notoryczne lekceważenie porządku prawnego. Spostrzeżenie to dotyczy zmienionej kary łącznej z punktu 2, gdyż w tym tylko przypadku łączeniu podlegały kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem i bez warunkowego zawieszenia ich wykonania, co na gruncie art. 89 § 1 kk (w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015 r.) dawało podstawę do analizy zasadności zastosowania instytucji z art. 69 kk.

W miejsce orzeczenia z punktu 4 zaskarżonego wyroku, na podstawie art. 577 kpk, Sąd odwoławczy zaliczył na poczet trzeciej z orzeczonych kar łącznych oznaczone okresy rzeczywistego pozbawienia wolności skazanego D. N..

Nie stwierdziwszy innych przesłanek odwoławczych, Sąd II instancji w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy, o czym orzekł w punkcie 2.

W punkcie 3 orzeczono o kosztach nieopłaconej obrony udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym. Na podstawie § 4 ust. 1 i 3 w zw. z § 17 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz.U. z 2015 r., poz. 1801) zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. S. kwotę 147,60 zł brutto tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu odwoławczym w sprawie o wyrok łączny. Sąd zdecydował by określić wynagrodzenie na pułapie 1/2 opłaty maksymalnej, która za obronę w sprawach o wydanie wyroku łącznego wynosi 240 zł (plus vat), nie widząc podstaw by ustalać opłatę na podwyższonym poziomie, co stwierdzono po analizie stopnia zawłości sprawy oraz nakładu pracy adwokata.

W punkcie 4 sentencji orzeczono natomiast o kosztach postępowania odwoławczego. Na podstawie art. 624 § 1 kpk w zw. z art. 636 § 1 kpk Sąd II instancji zwolnił oskarżonego D. N. z obowiązku zwrotu Skarbowi Państwa kosztów procesu za postępowanie odwoławcze. Postanowiono tak, albowiem podsądny nie ma żadnego znaczącego majątku, a kilkuletnie pozbawienie go wolności i wiążące się z tym poważne ograniczenia w możliwościach zarobkowania uzasadnia wnioski, że uiszczenie kosztów za postępowanie odwoławcze byłoby dla niego zbyt uciążliwe.

H. B. E. B. Z.